

Desenvolupament transversal de la competència informacional al 2n semestre del Grau de Psicologia

Corral, M.J.¹, Leiva, D.², Gallardo-Pujol, D.³, Recasens, M.¹, Althen, H.¹, Marqués, I.¹, Miralbell, J.¹, Cornellà, M.,¹ Segarra, M.D.¹, Via, M.¹, Abolafia, J.M.¹, Sansa, J.⁴, Codina, N.⁵, Pestana, J.V.⁵, Andrés-Pueyo, A.³, Rivero, M.⁶, Tremosa, J.⁷, Agell, A.⁷, Pedrazuela, M.A.⁷, López, X.⁷, Comas, N.⁷ i Álvarez, C.⁷

¹Departament de Psiquiatria i Psicobiologia Clínica
²Departament de Metodologia i Ciències del Comportament
³Departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològic
⁴Departament de Psicologia Bàsica
⁵Departament de Psicologia Social
⁶Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
⁷Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI Biblioteca Mundet)

Introducció

La competència informacional és transversal a la Universitat de Barcelona i es defineix com l'habilitat en:

Buscar, seleccionar i gestionar informació especialitzada de manera estratègica, fent ús de diferents tecnologies i fonts d'informació (utilitzar eficaçment xarxes de biblioteques, arxius i Internet per a la recerca d'informació / usar les noves tecnologies per a l'actuació acadèmica i professional).

A la vegada, forma part de la següent competència específica de la titulació en el Grau de Psicologia:

Mostrar habilitats bàsiques de recerca (utilitzar les diferents fonts documentals en psicologia / mostrar un domini de les estratègies necessàries per accedir a la informació i valorar la necessitat d'actualització documental / recollir, ordenar i classificar dades i materials de recerca (documents, històries clíniques, arxius, etc.) / conèixer les bases dels mètodes de recerca psicològica / analitzar i interpretar críticament les dades en el marc del coneixement disciplinari establert / conèixer els procediments i aspectes formals de la difusió del coneixement derivat de la recerca psicològica).

En una o altra forma, la competència informacional es troba present en un mínim de **3 assignatures obligatòries per curs acadèmic** i en **2 de cada 5 assignatures optatives** del Grau de Psicologia (Plans Docents del curs 2014-15).

Objectiu

Coordinar les 5 assignatures del 2n semestre del Grau de Psicologia per formar els estudiants en la competència informacional (curs 2012-13).

Mètode

Es van realitzar 40 sessions presencials (400 hores) pels estudiants de 2n semestre. Les sessions van estar dirigides de forma coordinada tant pel personal del CRAI com pel professorat de les diferents assignatures.

Continguts	Materials creats	Assignatura	Número d'estudiants	h/estudiant	Data
Introducció a la cerca documental: - wiki - refshare - proxy	How to book and document your presentations: wiki, RefShare & proxy	Psicofisiologia	536	1 h	15 feb
Més enllà de Google: - catàleg UB - thesaurus UB - bases de dades - Medline - MeSH	Beyond Google: catalog, databases & thesaurus	Psicofisiologia	536	1 h	22 feb
Indicadors de qualitat per àrees: - factors d'impacte - quantils - nombre de cites	Assessing the quality of your sources: Web of Knowledge	Diferències Individuals	170 <i>tutor de grup del total de 510 estudiants</i>	1 h	22 feb
Comunicació i organització: - drets d'autor - Refworks	Author rights and Refworks	Psicofisiologia	536	1 h	1 mar
Les base de dades en Psicologia: - PsycInfo - PsycArticles	Research in Psychology: bibliographic search	Estadística Aprenentatge, Motivació i Emoció	68	1 h	1 mar
La base de dades en Psicologia Social: - Sociofile	Presentació	Psicologia Social	322	1 h	28 feb / 1 mar

Taula 1. Formació al 2n semestre

Per tal de determinar l'impacte de la formació es van crear eines d'avaluació a través de qüestionaris i rúbriques.

Resultats

Quinze dies després de la darrera sessió de formació (Taula 1), els estudiants tenen una setmana (sense límit d'intents o temps) per contestar un qüestionari Moodle de 19 preguntes.

Analitzant cada tipus de preguntes d'aquest qüestionari, s'observa que els estudiants que van rebre la formació coordinada (curs 2012-2013) obtenen puntuacions significativament millors en totes les categories de preguntes [*Factor d'impacte*: $t(831) = -4,57$, $p < 0,001$, $d = 0,32$; *Thesaurus UB*: $t(831) = -5,32$, $p < 0,001$, $d = 0,37$ i *MeSH*: $t(831) = -3,05$, $p = 0,002$, $d = 0,21$] a excepció del Títol de la revista en la que no es va registrar diferència significativa [$t(831) = -1,77$, $p = 0,08$, $d = 0,12$] i la categoria Cerques que va registrar una puntuació superior entre els estudiants de l'any anterior que no van rebre formació coordinada [$t(831) = 3,12$, $p = 0,002$, $d = 0,22$; Figura 1].

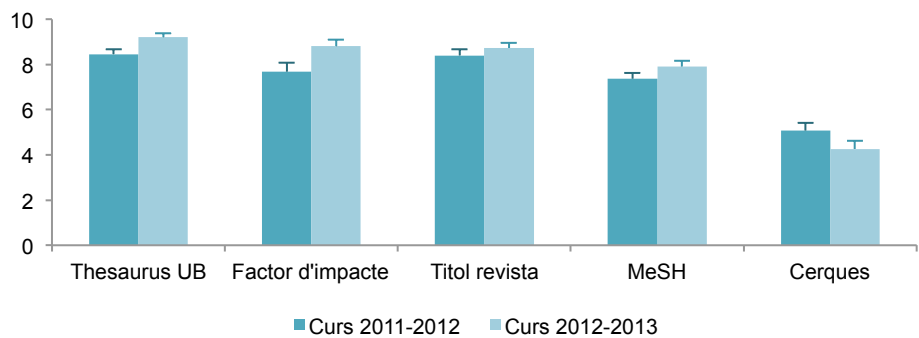

Figura 1. Mitjana d'encerts per tipus de pregunta del qüestionari de cerca. Les barres mostren l'error típic de la mitjana en un interval de confiança del 95%.

En una de les assignatures del semestre es va demanar als estudiants que seleccionessin un article empíric del primer quantil en l'àrea pròpia de l'assignatura i el presentessin en format pòster.

En comparar les avaluacions obtingudes, mitjançant la mateixa rúbrica, entre els estudiants de 1r curs (118 grups naturals, $n = 483$), amb estudiants de 4t curs (14 grups naturals, $n = 59$) que només han rebut 2 hores de formació en cerca d'informació, s'observa que els estudiants de 4t curs aconsegueixen aconseguir millor amb els requisits d'*Article seleccionat* [$t(540) = -2,53$, $p = 0,014$, $d = 0,22$], però en canvi, són els estudiants de 1r curs els que millor presenten *Paraules clau* [$t(540) = 5,83$, $p < 0,001$, $d = 0,50$] o les referències seguint l'estil *APA* [$t(540) = -2,93$, $p = 0,004$, $d = 0,25$]. No s'observen diferències entre cursos pel que es refereix a l'*Estratègia* de cerca [$t(540) = -0,49$, $p = 0,6$, $d = 0,04$; Figura 2].

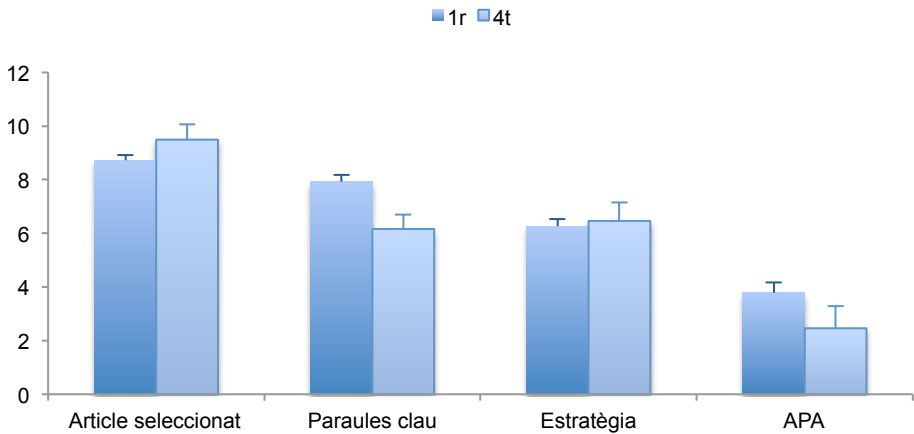

Figura 2. Mitjana obtinguda per cada un dels ítems de la rúbrica de cerca pel grup d'estudiants de 1r curs ($n = 483$) amb una formació d'entre 3 i 6 hores respecte estudiants de 4t curs ($n = 59$) que han rebut només 2 hores. Les barres d'error mostren l'error típic de la mitjana en un interval de confiança del 95%.

Les valoracions dels ítems relacionats amb la cerca d'informació vam correlacionar amb la resta de proves d'avaluació de l'assignatura.

En concret, l'avaluació d'un pòster presentat pels estudiants va correlacionar amb la selecció de *Paraules clau*, l'*Estratègia de cerca* utilitzada, l'*Article seleccionat*, la puntuació obtinguda en aquelles preguntes en les que se demana el *Títol de revista* complert a partir de l'abreujat o la realització de *Cerques* específiques en la base de dades *Medline*. També la prova clàssica de continguts, *Examen* final, va correlacionar amb la selecció de *Paraules clau*, l'*Estratègia de cerca* utilitzada, la realització de *Cerques* específiques a *Medline*, les preguntes sobre *Continguts* generals de cerca o el reconeixement del format *APA* (valors r_s entre 0,09 i 0,18; taula 2).

		Pòster	Examen
Rúbrica	Paraules clau	$r = 0,09$	$0,14$
		$p = 0,041$	$0,003$
		$n = 480$	465
Estratègia cerca		$r = 0,18$	$0,10$
		$p = 0$	$0,038$
		$n = 480$	465
Article seleccionat		$r = 0,11$	
		$p = 0,018$	
		$n = 480$	
Qüestionaris	Títol de revista	$r = 0,16$	
		$p = 0,002$	
		$n = 416$	
Cerques		$r = 0,10$	$0,13$
		$p = 0,036$	0
		$n = 424$	797
Continguts		$r = 0,13$	
		$p = 0,006$	
		$n = 443$	
APA		$r = 0,15$	
		$p = 0,002$	
		$n = 439$	

Taula 2. Valors de correlació entre els ítems que avaluaven la competència de cerca, tant mitjançant rúbrica com preguntes en qüestionaris, i la nota obtinguda al pòster de l'assignatura i l'Examen final. Només es mostren les correlacions significatives ($p < 0,05$).

Conclusions

La formació coordinada va impactar **moderada i positivament** en les avaluacions dels estudiants. Els resultats obtinguts en exercicis que requerien, tant la identificació de **paraules clau** pròpies de la bases de dades [com el Thesaurus del catàleg de la UB o el *MeSH* de *Medline*], com el reconeixement del **factor d'impacte** de les revistes pròpies de l'àrea d'una de les assignatures [*Neuroscience*], va ser més eficients entre els estudiants que van rebre la formació en comparació a estudiants d'anys anteriors.

Ahora, els estudiants formats van ser lleugerament més competents que els seus companys de darrer curs del grau [als que no se'ls ha format específicament, però se'ls suposa experiència en la cerca informacional, atesa les demandes de les diferents assignatures que han cursat]. No obstant, els estudiants de darrer curs van seleccionar millor un article empíric de primer quantil de l'àrea pròpia de l'assignatura, encara que van identificar pitjor les paraules clau pròpies de les bases de dades que utilitzaven i van ser menys acurats en l'aplicació de l'estil APA.

D'altra banda, l'avaluació de la competència informacional va correlacionar positivament, tant en la tasca de defensa oral d'un **pòster científic** (específicament en els ítems de selecció de paraules clau, elaboració d'una estratègia de cerca, capacitat de seleccionar un article -per tipologia, àrea i quantil, identificació del nom complert d'una revista o correcta resolució d'exercicis de cerca), com en la puntuació de l'**examen final** de continguts bàsics de l'assignatura (concretament paraules clau, estratègia de cerca, cerques, continguts o estil APA).